

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 2 rals al mes.
Fora. 8 » trimestre.
Un número sol. 0'20 ptas.
Anuncis á preus convencionals.

ENSENYANSA TEÓRICA Y PRÁCTICA DE TEIXITS

Á CÀRRECH DE

D. ANTONI DE P. CAPMANY

1.^{or} Curs. Composició de lligaments y teoria de teixits.

2.^{on} Curs. Práctica de teixits, monturas y pasatjes.

Carrer de San Joan. — Sabadell

GEOGRAFIA DE CATALUNYA

PER

FRANCISCO FLOS Y CALCAT

Consta de 208 planas en octau, conté varis grabats, entre ells dos mapes y sols val l' exemplar, enquadernat

===== SIS RALS =====

y al engrós á QUINZE PESSETAS la dotzena.

Las demandas poden ferse al autor, Rech, 31, 2.^{on}, Barcelona, que serán enviadas mediant la remissió del import en sellos de franqueig ó lletres de fácil cobro.

La cuestió de Creta

No podém deixar de parlarne. Es l' assumpto que avuy domina en las preocupacions de la Europa, y, además, está molt relacionat ab los principis fonamentals de la doctrina regionalista.

La isla de Creta es grega. Dels seus trescents mil habitants, de passo, solament uns setanta mil son turchs; los demás tenen nacionalitat grega y professan la religió cristiana. ¿Qué tenen que veure, donchs, los cretenchs ab lo sultanat de la Turquía?

Los Estats de la época moderna, apesar de que, diuhen los llibres, que han sigut constituïts sota la influencia de la cultura cristiana, han consagrat en la práctica internacional lo dret malehible de conquista. Ab tot, son lógichs aquestos Estats, perque tots ells, sense excepció, en nom d' aquest dret tenen agarrotada la llibertat de las individualitats socials que comprenen; d' aixó visqueren los absolutismes monárquichs, y d' aixó viuhen ara las despolíticas oligarquías parlamentarias.

Los cánons d' aquest dret de conquista, sancionats é imposats per la rahó de la forsa, desconegueren tot respecte á las lleys de la naturalesa, y 'ls grans Estats digueren als grechs de Creta: «Heu de ser turchs». Y hagueren de ser turchs. Mes los turchs son un poble de nivell moral y de capacitat política molt inferiors als dels grechs, y, además, per motius religiosos, sos enemichs encarnisats; y com que 'ls turchs han cuydat ofegar als grechs á copias de gavellas, las han mal governat, y administrat la isla desastrosament, y de tant en tant han mullat en la ignocenta sanch grega los seus sabres corbats, los grechs de Creta, no poguent ja més aguantar, s' han insurreccionat, y, girant los ulls á la seva mare Grecia, han demanat fugir dels tirans.

Aixó ha passat una pila de vegadas en l' espay d' aprop d' un sigle y mitj. Y cada cop que han estat á punt de tenir trencadas per un maymes las cadenas de sa subjecció, han vingut las potencias europeas, s' han parlat una estona á cau d' orella, y han dit als grechs de Creta: «Vos enganyaríam si us deyam que no teniu rahó: sou maltractats per la Turquía, y es just que

volgueu apartausen: sou grechs, y es just que volgueu pertanyer á la Grecia; pero ¡l' equilibri europeu! ¡la necessitat de la pau! lo donarvos la rahó, qui sab quinas consecuencias portaria; estigueu quiets, sigueu bons minyons, torneu á carregarvos lo jou del Sultá, nosaltres ja 'l veurém al Sultá, y li farém prometre que 's conduhirá millor d' aquí endevant.

Lo Sultá prometía á las potencias millorar als grechs de Creta los tractes, pero no ho cumplía; y als grechs se 'ls obligava de nou á revoltarse, y de nou las potencias europeas tornavan á imposar hipócritament als grechs de Creta lo jou innoble de Turquía.

L' any passat, los pillatjes y 'ls assessinats dels turchs contra 'ls cretenchs feren alsar á aquets en revolució. Homes eminents d' Europa, ferits en sos sentiments d' humanitat per las bárbaras brutaldats de que aquells pobres grechs eran víctimas, aixecaren sa veu de protesta, proclamant la necessitat de posar fi á un espectacle que deshonra la Europa. En lo fondo tots los governants europeus pensavan lo mateix, pero ¿y la rahó d' Estat? ¡Vaja una cosa més aborrible un Estat que no més serveix pera autorisar las conculcacions dels debers més sagrats! Aquesta rahó d' Estat feu que las potencias europeas repetissin la comedia de sa intervenció *conciliadora*. Los representants de las potencias redactaren un programa de reformas, y 'l presentaren al Sultá ab ordre d' implantarlas, sots pena de donar comptes als Estats de que eran representants. Está clar! la Turquia va fer com qui implanta y practica las reformas; pero ¿que havia de succehir? Nosaltres no som pas gayre diplomátichs, y, no obstant, profetisarem (¡bell mall!) en la secció del «Moviment Regionalista» que las promesas del Turch no serían complertas ab llealtat, y que, per tant, las reformas no adobarían res.

No solament no ha adobat lo govern turch la condició inguantable dels grechs á Creta, sino que 'l seu despotisme prengué formas més crudels y més desesperadoras. Y 'ls grechs, vergassejats aixís en lo darrer refugi de sa heroica paciencia, s' hagueren de llensar altra vegada á la revolta.

Aquestos antecedents, que hem hagut d' esposar massa á grans linyes, han sigut portats al concixement de totas las grans

potencias d' Europa per los representants que tenen á Constantinopla. Y tals han de ser las brutalitats contra 'ls cretenchs per los turchs que 'l Llibre grech repartit suara per lo Ministeri francés als individuos del Parlament, ha causat en tots ells una impressió d' horror, perque, han dit alguns, aixó es uua relació tota feta de llágrimas y sanch.

Informadas aixís las potencias ¿qué fan enfront de la revolta dels cretechs?... Amich lector, las potencias europeas obran ab lógica, fan com los nostres fabricants y 'ls nostres botiguers y 'ls nostres rentistas: «L'ordre, la pau, á qualsevol preu; calla, tú, sofriment; feste enllá, justicia; y tu, dret, arrecónat, que molestariau lo sou y la digestió dels que tenen favas y caixals.»

Y 'ls Estats, que s'enorgulleixen de sas lluytas contra la barbarie de la mitja lluna, y ahont diuen que es adorat lo Christ y practicada la seva lley de llibertat, de justicia, de caritat y de redempció, donan la seva ajuda al butxi mahometá, al barbre turch, contra 'l cristiá assassinat, contra 'l civilisat oprimit.

En Drumont ha publicat un d' aquets dias en son diari un article eloqüent, en que, encarantse ab lo seu pahís li deya: La Reyna de Fransa es la Masonería; los masóns diuen que treballan pera la filantropía, pera l' afranquiment de totas las esclavituts humanas; y, no obstant, aquets masóns que 'ns governan acaran sos canóns contra 'ls grechs cristians, brutalisats en son cos, en sa conciencia, y en tots sos drets, y se 'n van á fer compliments al Sultá, «al gran assessí» com noblement l' ha anomenat En Gladstone.

Li sobra la rahó al gran periodista. Mentres los turchs mataban grechs, las potencias feyan la babarota de reclamacions al Sultá, quan los grechs, en sa desesperació, tornaren cop per cop, allavors las potencias desembarcaren soldats en la Creta *pera protegir als turchs!*

La Grecia, cridada per sos fills de la Creta, ha resolt dignament anar á portarlos ajuda. Topantse sos barcos ab los dels turschs, los han fet anar arrera. Lo coronel Vassos ha prés possessió de la illa. Las potencias europeas han sortit al encontre de Grecia, manantli retirar de Creta sos barcos y sos soldats.

La Grecia, en un arranch nobilissim qui fa honor á las altesas de sa historia, ha respost al poder formidable dels grans Estats europeus: No 'm retiraré fins á haver assegurat la vida de mos fills.

En la Europa hi ha duas opinions: La dels governs, contraria á la acció dels grechs; y la de las massas, del tot favorable á deslliurar als cretenchs del jou bárbre dels turchs y deixarlos tornar á la llar payral, á la casa de sa nacionalitat.

La primera hauria ja cedit á la segona, si no fos la humiliant subjecció de la diplomacia francesa al emperador de Russia. La Russia, empenyantse en lo manteniment de la integritat de Turquia. se fa un mal crèdit devant dels esperits justiciers. A pesar de tot, es de presumir que aquest cop la rahó se 'n endurá la palma. Y la causa del nacionalisme somriurá ab un nou triomf als que per ella trevallém y en ella tením lss esperansas.

N. VERDAGUER Y CALLÍS.

LO FET DE LA NACIONALITAT CATALANA

CONFERENCIA DONADA PER D. ENRICH PRAT DE LA RIBA EN L' ATENEO
BARCELONÉS EN LA VETLLA DEL 10 DE FEBRER.

I

Los que han estudiat lo problema de las nacionalitats que ha dut en renou tot aquest sigle á pensadors y polítichs, s' han deturat principalment á considerar lo fet jurídic. Enlluernats per l' esplendor de las jerarquías oficiales s' han cregut que las calsas dels soldats, las togas dels jutges, los uniformes dels guardiacivils ó dels gendarmes, la llengua en que 's pledeja ó en que 's recorra, en que 's pagan las contribucions y multas, lo dret que estatuheixen las assembleas, es á dir, que tot lo que divideix ó separa als Estats dividia també als homes, á las societats que viuhén presoneras dintre de sas fitas; han cregut que separavan més als homes que 'l dret que viu en las costums, en los actes de la vida, que la llengua que 's parla sempre porque es la que parla l' esperit ab sí mateix.

Atrets y sujestionats pel fet jurídic, s' han descuydat d' observar lo

fet social complexe, lo fet viu, que parla avuy y ha parlat sempre á tots los que s' han parat á observarlo, desde l' explorador fenici quan resseguia las costas del mon antich pera fundarhi factorias mercantils, fins al positivista del nostre temps que, ben possehit dels métodos de las ciencias naturals, emprén la classificació biológica de las societats humanas.

Per aixó s' han acostat més á la solució 'ls grans historiadors y sociólechs que no pas los polítichs y 'ls juristas. Aquells, estudiant la vida del art, ó la evolució de las creencias, ó 'ls alts y baixos de las corrents científicas, s' han topat ab l' ànima dels pobles, refosa en lo bronze de las estàtuas, traspuant pel color y las figuras de las obras pels pintors, gronxantse en las tonadas dels mestres, inspirant catedrals y monastirs, llotjas y palaus, bategant sota las planas dels grans posistas y poetas, decantant la volada dels pensador, empenvent la forsa dels genis, impregnant d' un ayre singularíssim fins las obras dels grans fundadors de religions y sectas, dels fautors d' heretgias y creadors d' ordres religiosos.

Geógrafos, historiadors, exploradors y sociólechs, tots los que han estudiat las societats tal com son, tal com viuen y senten, tal com pensan y obran, y han pogut relacionar y comparar las unas ab las altrás, han reflectat en las planas de sas obras la imatge d' aqueixas associacions naturals, necessarias, que tenyeixen d' un color originalíssim tot lo que dintre seu se produheix desde la més enlayrada concepció intelectual fins á la obra més inconscient del geni popular

Quan Hecateu y Herodoro, per exemple, emprengueren per primera vegada la exploració del mon antich observaren que 'l traço, las costums, la fesomia, la llengua de la ciutat A, eran iguals als que descobrien en las ciutats B, C, D, vehinas sevas; anavan seguint, cambiava 'l poder polítich; allá era una assamblea de majors, aquí es un rey, pero la llengua y las costums y la fesomia del conjunt no oferían mudansa; atravessavan un riu y á l' altra banda sota senyors diferents hi trobavan la mateixa llengua, las mateixas consuetuts: los deturava un nus de montanyas, s' arriscavan pels seus colls, saltavan la carena y la gent que hi trobavan tenia amos diferents, pero seguia parlant igual y presentant lo mateix ayre de familia. Fins que, de sobte, després de girar una collada ó de passar un riu ó de deixar endarrera un sorral ó un ermot, veyan construccions d' un altre aspecte, 'ls sortian á rebre gent d' una altra fesomia, vestits d' una altra manera, parlant un llenguatge diferent del que fins allavors sentian.

Aquesta observació repetintse sempre, l' un cas darrera l' altre, va

sujestionarlos vivament, y per aixó tots la fan sempre, en sas obras: després de la indicació del nom del Estat, may se descuydan d' afegir la indicació de que pertany á tal ó qual d' aquestos grans grupos naturals; aixís després d' anomenar *Molybdana*, afegeixen desseguido *urbs* (en grech *polis*, es á dir, estat,) *Mastienorum*, *Ibylla urbs Tartessiae*, *Crabacia urbs Iberorum*, *Edetes*, *gens (ethnos) Ilerica*, *Elescy*, *gens Ligurum*, etz.—Un dels més antichs Skylax de Carianda comensa son *Periple* dels litorals d' Europa, Asia y Libia, dihent que no més parlará d' aqueixas gran unitats naturals, *gentes*, y efectivament anomena als Ibers, als Ligurs, després als Tyrrens, desseguida als Llatins, y quan al arribar á la Illiria, per exemple, detalla més las sevas indicacions geográficas, á cada tribu que anomena fa constar que pertany al grupo illiriá.

Strabon fa més encara, en presència de determinadas poblacions discuteix, y allavors indica clarament lo criteri de formació d' aquestos grupos. Alguns historiadors havian presentat als lucanis, brussians y samnitas com á pobles diferents; Strabon examina las poblacions del seu temps, y no sab trobar lo motiu «Avuy—diu—no poden distingirse. N' es la causa que cap d' aquestas gents conserva avuy la seva individualitat propia y han desaparegut las diferencias de llenguatje, d' armadura, de vestit y altres d' aquesta mateixa classe.»—De cassos com aquest ne podríam citar d' altres; lo geógrafo grech, que 's queixava de que 'ls romans haguessin dividit los paissos pels accidents geográfics, en lloch de ferho per las afinitats naturals dels pobles, hi es á cada punt.

Aqueixas mateixas associacions espontáneas d' homes que 'ls geógrafos descriuhen, los historiadors las troban fent d' actors del drama de la història. Lo primer de tots, lo més antich, comensa dihent que va á contar las gestas dels grechs, y es tan viva la idea de la solidaritat d' aqueixos grupos que del robo de la, filla del rey Inacos d' Argos per uns mercaders fenicis, ne fa responsable no al Estat á que pertanyen, ja fos Tyr, ja Sidon, sinó á Fenícia, y del deber de venjarlo á tots los grechs; lo mateix se pot dir del rapte d' Europa, germana de Cadmo, portat á cap pels cretenchs, y del de Meda, filla del rey de Colchos.

Pel dessota de la diversitat dels fets polítichs de cada un d' aquestos grupos hi descubreixen la unitat d' un sistema, lo neix de un sentiment comú; y 'ls que en lloch d' estudiar la historia política, fan la historia de la ciencia, del art, del dret, de las costums, etz., observan en lo conjunt d' obras artísticas, científicas y jurídicas de cada una d' aquestas unitats socials quelcom de comú, que las agrupa en diversitat d' escolas y tradicions. Y fins los historiadors de sectas y heretgias han batejat ab lo nom

de *fletisme* lo fenómeno curiosíssim de naixer y circumscriures moltes d'elles, la gran majoria, en lo cercle d'una d'aquestes personalitats collectivas.

Los sociólechs, naturalment, també las han vistas y observadas; pero aixís com los geógrafos s'havien fixat en la fesomia exterior y 'ls historiadors en los actes de la seva vida, los sociólechs las descobreixen al volguer esbrinar la essencia íntima del vincle social, del fet de la societat.

Y 'l fet pels sociólechs es aquest. L'home naix, creix, se forma y viu dintre d'una societat.

Ve al mon ab un cos determinat, en lo qual sos pares hi han deixat los gèrmens de tota lley de predisposicions fisiològicas y morals, una mena de residu ó garbelladura de tota sa vida passada, influhida y determinada per las condicions del medi social en què va desenrotllarse.

Son esperit se desperta á la vida de la inteligencia ab los accents d'una llengua determinada, que li dona fetas y acabadas las ideas y tot un sistema inflexible de vincles intel·lectuals, que s'apodera de son enteniment de nen y 'l plega y enmotlla á voluntat.

Va creixent y s'enriqueix ab las ideas y ensenyansas que reb dels seus pares, dels parents, del amichs, dels mestres: ideas y ensenyansas que forman part del patrimoni social, de la cultura de la societat en que las ha apresas ó trobadas.

La seva voluntat, lo seu caràcter, s'educa y constituheix ab los exemples dels que 'l voltan; se nudreix del rigor ó la feblesa que demostren, de sa franquesa ó sa hipocresia, de sa energia ó sa flaqueza, de son heroisme ó sa baixesa.

La espontaneïtat del seu obrar se topa ab lo deturador de consuetuts y practicas y tradicions, que li imposan tot un feix d'obligacions y li privan de fer un reguitzell de cosas.

La societat l'ha format y ell viu sa vida. Tot aixó, obra de la societat, constituheix en l'ànima mateixa dels homes un tros d'ànima social, son esperit individual queda orgánicament soldat per sempre més ab l'ànima colectiva y sempre més també al costat de la vida propia de la individualitat, viurá com los pólips del coral la vida complexa y rica de la comunitat.

La societat que dona als homes tots aquestos elements de cultura, que 'ls lliga y forma de tots una unitat superior, un ser colectiu informat per un mateix esperit, aquesta societat natural es la NACIONALITAT.

Resultat de tot aixó es que la nacionalitat es una unitat de cultura ó de civilisació; tots los elements d' aquesta mena: l' art, la ciencia, las costums, lo dret... tenen sas arrels en la nacionalitat. Pero hi ha més encara y aqueix fet explica moltes confusions y dona la rahó de moltes anomalies: lo conjunt de determinacions de la voluntat colectiva que forman la conducta política, aixó es, la vida del Estat, son tanyes que venen de la mateixa soca. Quan va constituhirse la monarquia espanyola, si la activitat política fos un producte del Estat los governants del nou Estat haurian desentrotllat una política nova: al Estat espanyol li corresponia una política espanyola. Pero las cosas van passar d' altra manera. Los governants varen seguir obertament la política d' una sola de las nacionalitats unidas; y es que en lo fondo disfressat ab lo nom d' *espanyol* va governar com segueix governant Espanya l' Estat castellá, aqueix Estat que, seguin la mateixa ficció, ab lo nom d' espanyol nos imposa lo dret de Castella y ab lo nom d' espanyola la llengua castellana. Lo mateix va passar al constituhirse la monarquia francesa, lo mateix al formarse l' imperi de Russia, lo mateix al reunir-se sota la corona d' Austria la Hungria y la Bohemia.

Per aixó las nacionalitats tendeixen sempre á tenir un Estat que s' inspiri en lo seu criteri polítich: es més, totes fan esforços desesperats pera que aqueix criteri polítich tinga per instrument de realisació un sol Estat. A Grecia, per exemple, tant grech era l' Estat d' Atenas com lo d' Esparta ó l' de Corinthe; no hi havia en cap d' ells ingerencias forasteras; no obstant las probaturas de constitució d' un sol Estat per medi de la confederació van sovintejar cada cop més, fins que Grecia entera s' trobá reunida sota 'l govern de Roma.

Per aixó, quan á una nacionalitat se li desperta la consciencia de que ho es, treballa desseguida pera produhir un Estat, expressió de la seva voluntat política, instrument de realisació de la seva política propia, de la mateixa manera que treballa pera crear un art que respóngui al seu sentiment de la bellesa. Los fets que ho comproban no 'ls hem de cercar lluny, porque tots los que 'ns trobém reunits aquí aquest vespre presenciem é intervenim un gran moviment que comensá creant una literatura, que avuy no 'n te prou de donar vida á un art que creix y arrela á tot arreu, sino que al mateix temps cerca per diferentas vias la elaboració de una política catalana, la creació d' un organisme que dongui forma concreta á las aspiracions y sentiments polítichs del poble catalá. Avuy no 'ns en adoném prou encara, pero temps á venir, los que fassin la historia del periodo en que som, veurán clar, claríssim que fent art y fent

historia y fent ciència feyam los catalans d' avuy alguna cosa més, feyam pàtria, treballavam en la gestació del Estat Català.

Continuará.

L I T E R A T U R A

Intima

En mon llit de flors anit dormia
 quan ne vegí l' amor,
 que somrient al meu costat venia,
 portantne fletxa d' or.

Jo feya l' adormit en aquella hora,
 ¡ah! no dormia nó,
 puig que 'l que dorm veyent á qui l' adora,
 no estima de debó.

Per véurel mitj-obria las parpellas,
 mes ell se 'n va adonar,
 y al dir «¡que son traydoras las donsellas!»
 la fletxa 'm va clavar.

Jo ab un sospir vaig esser desvetllada
 Jesús mon aymador...
 y ja no us veig. Si es somni eixa passada
 ¿qui m' ha ferit lo cor?

JOSEPH CARDONA PERE.

3 Maig de 1895.

N O V A S

Avuy vespre, tindrà lloch en lo Saló d' actes del Centre Català una solemne vetllada literari-musical, en la quina 's donarán á coneixer treballs literaris dels socis amants y correuhadors de la literatura pàtria.

Es d' esperar que, com de costum, los salons del nostre Centre, se veurán concorreguts de numerosa y selecta concurrencia.

—Un dels dies de la setmana que acaba de transcórrer morí repentinament nostre apreciat amic l' exfabricant Jaume Plá Amat (E. P. D.)

Sa mort fou molt sentida, assistint á la conducció del cadáver un número següent.

Rebi sa desconsolada familia la expressió de nostre mes sentit pésam.

—En l' históric Saló de Cent de Casa la Ciutat de Barcelona, tingué lloch lo passat divendres, al vespre, l' acte solemne de colocar lo retrato del popular poeta catalá don Frederich Soler y Hubert, en la Galeria de catalans il·lustres.

Lo retrato del malaguanyat Soler es obra del notable artista don Arcadi Mas y Fontdevila.

Lo treball biográfic, degut á la ploma del celebrat autor dramátich don Joseph Feliu y Codina, es una obra notable que meresqué grans aplausos per part de la numerosa concurrència qu' assistí al acte.

—Parlant de la exposició que ha dirigit al Sr. Cánovas la Lliga de Productors del Principat de Catalunya, diu nostre estimat company «La Renaixensa»:

«La Lliga de Productors del Principat de Catalunya ha publicat una exposició al senyor Cánovas sobre 'l projecte de reformes de Cuba. En aquest escrit s' hi donan rahons de molt pes que en qualsevol altre país farien pensar molt als governs que aquí jugan ab los interessos de la producció com si fossin fitxas d' un dòmino.

Llástima que la exposició que tantos veritats conté comensi ab una mentida y acabi ab un desmay de set colors. Sense la ridícula alabansa al *proteccionista* Cánovas, que en un escrit de queixas hi va tan bé com duas pistolas á un Sant Cristo, y sense alló del *brazo del negro á quien España ha dado la libertad*, després d' haverli estovat la esquena á fuetadas, di-hém nosaltres, y d' haverlo alimentat ab calderada, y d' averlo comprat y venut com una bestia, y d' haverli robat los fills al neixer, sense aquests dos pecats mortals que te la exposició de la Lliga de Productors fora un document que pasaria molt en la opinió pública, encara que Sa Exce·lencia defraudés la *grande confianza que inspira á los productores por sus altas dotas de inteligencia y hacentrado patriotismo*.

Aquest es lo nostre parer, senyor Zulueta.»

Y també 'l nostre.

—A Barcelona circulan en gran número monedas de cinch céntims falsas.

—Ab motiu de la arribada á Cádiz del trassatlántich «Don Alvaro de Bazán» diu aixís el *periódico de más circulación*, «El Imparcial»:

«Este barco, cuyo glorioso nombre hace pensar con orgullo y con tristeza en los días grandes de la historia española, nos devuelve 504 soldados de los que hace poco salieron de la Península, cuando no se pensaba en las reformas, sino en el exterminio de la rebelión.

De esos 504 soldados solo 9 regresan con salud relativa.

485 vuelven gravemente enfermos, padeciendo estas dolencias.

130 anemia.

125 tisis.

113 paludismo.

69 disenteria.

58 otras enfermedades.

Conste las cifras, conste la especificación de las dolencias, conste el sacrificio que han realizado estos mozos.

Si algunos de ellos sana y la triste suerte le llevara de nuevo á Cuba, no como soldado, que esto no es verossimil, sino en busca de un modo de vivir, se encontrará con que, en la tierra donde perdió para siempre la energia de la juventud, no podrá tener más derechos que los concedidos á un norte-americano ó á un ruso.

España envió 504 soldados.

Le devuelven 504 esqueletos.

En unos pocos meses han perdido todo: la salud y los derechos de españolismo.

Com que la ploma 'ns relliscaria no volém fer comentaris, pero si que li dirém á «El Imparcial» que ja ha fet tart pera tocar á *repeneditis*.

—Desde '1 1er al 15 de Mars próxim de 9 á 12 del dematí, 'l Banch de Sabadell procedirá al pago del dividendo de quatre pessetas per acció (cupó n.º 15 acordat en Junta general.

—Avuy á la tarde tindrà lloch en lo teatre de la Associació de Catòlics la segona representació del drama en tres actes *Lo secret inviolable*.

—Dimars passat arrivá á aquesta ciutat procedent de Madrid, nostre respectable compatrici don Joan Sallarés y Plá president del Foment del Travall Nacional de Barcelona.

—Llegim:

«L' Ajuntament de Córdoba ha disposat imposar la multa d' una peseta á tota persona que 's disfressi durant 'l Carnaval.»

Precisament en lo pays ahont tot l' any fan carnestoltas.

—Dimecres passat morí després d'una penosa dolència que temps há venia sufrint, nostre benvolgut amic y compatrici don Joseph Molins y Voltá (E. P. D.)

Degudas á las rellevants prenas de caràcter del finat, sa mort ha sigut molt sentida en aquesta ciutat, assistint al enterro un numerós y distingit seguiment.

Rebi sa apreciable familia nostre mes sentit pésam per tan sensible com irreparable pérdua.

—Lo próxim mes de Mars, en la Academia Políglota que dirigeix lo conegut professor don Joan Llenas y Soler, se donará comens lo curs de francès de 8 á 9 de la nit.

Llissons particulars en la Academia y á domicili.—Preparació á Exámens.—San Pau, 31.

—Ha comensat á publicarse á Palma de Mallorca, un setmanari bilingüe, en mallorquí y castellá, que du 'l títol de *Mallorca dominical*. Lo calificatiu de bilingüe no impideix que 'l primer número que tenim á la vista, y hem llegit ab gust, sia sobre tot escrit en mallorquí.

Sia ben vingut.

—Al obecte de celebrar lo cinquanté aniversari de la entrada en lo professorat del venerable patriarca de la literatura catalana, Dr. D. Joaquim Rubió y Ors, la Facultat de Filosofia y Lletres de la Universitat, ha resol treure á concurs tres premis de 150 pessetas y un accésit de 50, entre 'ls escolars oficials de la mateixa Facultat que 's trobin necessitats de recursos. Los tres premis s' adjudicarán un á cada un dels tres grupos en que 's divideix la facultat. Lo repartiment de premis tindrà lloch lo dia 13 del mes vinent.

—Llegim en «El País», de Lleyda:

«*Excepcions sobrevingudas*.—Son en bastant número lo minyons d' aquesta provincia que per efecte del article 11 de la ley de 21 d' Agost últim (equivalent al 149 de la vigent publicada en 21 d' Octubre) han instat expedient d' excepció sobrevinguda després del ingrés en Caixa.

No disposa la ley ab claretat lo procediment que devia seguirse pera la declaració de ditas excepcions; y haventse dictat la Real Ordre de 30 d' Octubre, la Comissió provincial no tingué inconvenient en concedir, previa justificació, las excepcions d' aqueixa classe demanadas per minyons del reemplás de 1896, pero 's declará incompetent en tots aquells cassos en que 'l excepcionant procedís d' altro reemplás.

Se publicá després lo Reglament de 23 de Desembre, y á tenor de lo

disposat en sos articles, desde '1 14 al 80, abdós inclusiu, la Comissió mixta acordá retornar als interessats los expedients de excepció sobrevinguda després d' ingrés en Caixa que devant d' ella quedavan pendents, pera que pogués instarse la oportuna tramitació en los Cossos ahont los minyons excepcionants estiguessin prestant sos serveys.

Peró per los graves perjudicis que 'l procediment en los cassos (molts dels quals están á Cuba ó á Filipinas) havian de irrogar als interessats, quals excepcions vindrian á ser en molts cassos de tot punt ilusorias s' ha disposat que las excepcions sobrevingudas després del ingrés en Caixa pugan com, totes las demés, sollicitarse y probarse devant las Comissions mixtas.

Advertim, donchs á tots los que 's trobin en lo cas de ver valdre una excempeió d' aquest género, encarque la Comissió provincial ó la Comissió mixta haguessin ja rehusat concedirla per la falta de compatencia en virtut de las circumstancies avans exposadas, que s' apressurin á sollicitarla ab l' oportú expedient de la repetida comissió mixta de reclutament, que ara acceptara induptablement las reclamacions dictant sobre cada una la resolució que en justicia procedeixi.

Los hi convé als interessats formalisar ab tota urgencia sas reclamacions, perque la menor demora pot retardar un any son passe á la situació de reclutas en dipòsit conforme al article 150 de la llei publicada en 21 d' Octubre».

—Lo senyor president de la Federació Colombófila Espanyola, don Salvador Castelló, ha somés á la deliberació de las diferents societats colombófilas federals una série de preguntas relacionadas ab lo Concurs nacional de 1897, desitjant coneixer la opinió de ditas societats al organitzar l' esmentat certámen. Las preguntas se refereixen á la distancia á que s' haurá de fer la aviada; á la oportunitat de formar tres grupos de societats, un ab las de Catalalunya, altre ab las de Valencia y 'l tercer ab las murcianas; al punt ahont cada societat deuria fer la aviada en cas de que s' acordés la distancia de 400 kilómetros; al lloch hont se faria en cas de votarse la distancia de 300 kilómetros; á si la distribució de premis se farà com en anteriors anys; á si las cuotas serán ó no las mateixas; á si 'l desenrotllo á un premi caducarà si la societat no comprova coloms lo primer dia de lo aviada, y finalment se pregunta si la aviada tindrà lloch lo dia de fer anys lo rey petit.

—De nostre estimat company de causa corunyés, la *Revista Gallega*, copiém la següent noticia:

«¿Regionalisme?—A ell atxacan tots los periódichs la ensangrentada colissió ocorreguda entre treballadors gallegos y biscains en las minas de Baracaldo (Bilbao), que produhí 15 ferits, alguns graves, essent detinguts 24 dels contrincants.

Que 'ns vinguin are ab que es perfecta la unitat espanyola y no hi ha més que una sola rassa en tota la península.»

—Se troba per complert restablert de la seva malaltia nostre estimat amich y ferm regionalista gallego don Galo Salinas, Director de la *Revista Gallega* de la Corunya.

Nos alegrém de cor d li enviém nostra enhorabona.

—Diu *La Veu de Vallès*, setmanori ilustrat que 's publica á Ripollet, que en uns carsells redactats en catalá y castellá l' Ajuntament de dita vila ha prohibit lo captar públicament als pobres forasters.

—Lo diumenge próxim tindrà lloch lo debut en lo teatro Euterpe d' una companyia d' ópera italiana, posantse ab escena *Carmen*, en la qual hi pendrà part lo aplaudit barítono Sr. Mestres.

ANUNCI OFICIAL

Banch de Sabadell

Aquesta Societat procedirá al pago del dividendo de beneficis de quatre pessetas per acció (cupó n.º 15), acordat per la Junta general celebrada lo dia d' ahir, los días feyners desde 'l 1.º al 15 del próxim Mars, de 9 12 del matí, en la inteligencia de que transcorregut dit plaso no s' efectuará lo pago sino los dimars no festius de cada setmana, de 10 á 12 En las oficinas d' aquesta Societat se entregarán á los senyors accionistas las corresponsents facturas desde demá durant las horas ordinarias de despatg.

Los senyors accionistas que tinguin dipositadas sas accions en la Caixa de aquest Banch, podrán passar á recullir sos respectius cupons dintre d' aquest temps, y 'ls que no ho faigin sols podrán recullirlos los dimars indicats.

Sabadell 22 Febrer de 1897. *L' Administrador*, Eudal Viver.

IMPREMTA. En la d' aquest periódich, carrer de CALDERON, 36, se fan tota classe de treballs á preus reduhits.

Plegadors de cartró á las midas que 's desitxin, se 'n poden servir ab tota urgencia.

IMPREMTA TUGAS.- CALDERON, 36

Gran Café y Restaurant Colon.-Barcelona

Cuberts á 2'50 ptas. á escullir 3 plats de la carta (ó 4 sense escullir), 3 postres. pa y ví.

També s' admeten abonos á preus ventatjosos.

Servey esmeradíssim.

FONDA SIMON

Cuyna á la verdadera catalana; bonas habitacions pera families y particulars; molta natedat y economia.

Espartería, 6 y Vidriería, 12

(BORN VELL). - BARCELONA

Aquesta casa fá 62 anys que dona diariament la sopa als pobres.

Fayans Catalá

Fábrica de Cerámica Artística

DE

M. BURGÜES Y COMP.^A-Crehueta, 92-SABADELL

Impremta y Encuadernacions de Pere Tugaz, Carrer de Calderón, 36. -SABADELL